

**Orosdi – Back Efsanesi  
(HOROZDİBEĞİ)  
ADANA**

**Ahmet Nadir İŞİSAĞ**

**ADANA KENT TARİHİ DETAYLARI  
2019-ADANA**

© Copyright 2019

*Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.*

**ISBN**

978-605-258-253-4

**Kitap Adı**

Orosdi – Back Efsanesi  
(HOROZDİBEĞİ) ADANA

**Yazar**

Ahmet Nadir İŞİSAĞ

**Yayın Koordinatörü**

Yasin DİLMEN

**Sayfa Tasarımı**

Akademisyen Dizgi Ünitesi

**Yayıncı Sertifika No**

47518

**Baskı ve Cilt**

Sonçağ Matbaacılık

**Bisac Code**

HIS016000

**DOI**

10.37609/akya.521

**GENEL DAĞITIM**

**Akademisyen Kitabevi A.Ş.**

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

**www.akademisyen.com**

## ÖNSÖZ

Adana'nın her dönemi, yazılı tarihinin haricinde, bilinen, tevatür zannedilen, bazen efsane gibi ötesinden berisinden anlatılan veya on satırı bulmayan sohbetinden sonra, söz edilmeyen, geçiştirilen bu tarihi kentin, tarihi detayları vardır.

OROSDİ-BACK Efsanesi yani Adana'nın ilk AVM'si ilginç bir konu... merakımıza mucip.

Biz nacizane merakımıza mucip, konunun detaylarının peşine düştük bir müddet, bize göre çok güzel satırlar çıktı ortaya, onları burada, bir arada; derlemeye toplamaya karar verdik.

Umuyorum ki, uzun söze gerek kalmadan, bu detaylar kentimizin yaşanmışlıklarına “ele gelen”, “göze görünen” bilgi demetleri olarak önünüze gelecek ve önem kazanacak, sohbetlerde, tevatürden öteye, “göz önünde” bir anlatıma delil olacaktır.

Adana'yı ve tarihi seven bu kardeşinizin karaladığı bu bir-iki satırı değerlendirdiğiniz gibi, bu güzel kentimizin tarihindeki detayları beğenerek okuyacağınızı umuyorum.

Bilinen bazı satırlardaki Kentimiz Adana'nın tarihinde detaylandırmayı sürdürmek kararındayız. Burada bilinenlerin bir kaçının uzun olmasa da detaylarında mevcut değerli bilgileri, araştırarak, olayın aslını ve genişini bulmaya gayret ederek, “Adana Kent Tarihinin Detayları” konusunda bu çalışmamızı beğenilerinize sunuyoruz.

Saygılarımızla; Efendim!

Ahmet Nadir İŞİSAĞ

## İÇİNDEKİLER

|                                                                                    |     |
|------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Önsöz .....                                                                        | iii |
| Orosdi – Back Efsanesi .....                                                       | 1   |
| Asıl Hikâyedeki Adolf Leon Orosdi ve Herman Back.....                              | 3   |
| Orosdi-Back Constantinople “Ömer Efendi<br>Giyim Mağazası” .....                   | 5   |
| Sümerbank Satış Mağazalarının İlham Kaynağı .....                                  | 7   |
| Ömer Efendi'den Orosdi- Back' E Geçiş.....                                         | 8   |
| Şubeler Şubeler ve Şubeler.....                                                    | 11  |
| Orosdi – Back Şirketinin Lokomotifi Kahire'dir .....                               | 14  |
| Orosdi – Back (Horozdibeği) Mağazası Adana'da.....                                 | 17  |
| Kahire ve İskenderiye Mağazaları Umulandan Daha<br>Çok İlgiyle Karşılanmıştı ..... | 22  |
| Adana Ermeni Olayları 1909 – 1919 ve Orosdi-Back Politikası .....                  | 29  |
| Orosdi-Back; Adana'da Son Tango .....                                              | 35  |
| Orosdi – Back Şirketinin İlkleri ve Etkileri.....                                  | 41  |
| Orosdi-Back İsmi Halkın Dilinde Horozdibek ya da<br>Horozdibeği Olmuştu .....      | 45  |
| Artık Kaçınılmaz Sona Gelinmişti .....                                             | 46  |
| Orosdi-Back Mağazalarında Çalışan Personel .....                                   | 58  |
| Orosdi-Back Konusunda Faydalanılan Bilgi Kaynakları: .....                         | 71  |

Vee....Böylece,  
 Bu efsane ADANA için, hiç de güzel bitmemiştir.  
 Ama Horozdibek tabiri hâlâ Adanalının dilindedir....  
 Merak edenler artık yaşlılara sormayacaklardır...  
 Görüleceği üzere ellerinde böyle bir kitapları olacaktır....

## OROSDİ-BACK KONUSUNDA FAYDALANILAN BİLGİ KAYNAKLARI:

- The Orosdi-Back Saga* .....Uri. M.Kipperschmidt  
*Adana Ermenileri ve 1909 İğtişası* .....Meltem Toksöz  
*Vatan Hizmetinde-Hatıralar*.....Yusuf Kemal Tengirşenk  
 1967  
*1909 Adana İğtişası* .....Ayşe güv 2012  
*Yurt Ansiklopedisi*.....Ana Yayıncılık Cilt 1  
 Adana md.  
*Adana 1909 Ermeni Olayları ve Anılarım*.....Mehmet Asaf-Dörttyol  
 Mutasarrıfı TTK-2002  
<http://Saint-paus-dethomieres.pagesperso-orange.fr/back-de-surrany.html>

*İnternet ortamında bulunan İngilizce kaynak metinleri, tarafımdan tercüme edilmiştir. Yanlış mana ihtiva etmesi tercümeden kaynaklanmış olabilir. Sürcü lisan varsa, şimdiden özürümüzün kabülünü arzederiz.*

*(Not: Bu araştırmamızın daha kısa bölümü, Adana’da “Portakal Çiçeği Dergisi”nin 2015 yılı, 6.ncı ve 7.nci sayılarında, iki bölüm halinde yayınlanmıştır.)*

